UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Color

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Biæ vt homines ad sui cognitionem duceret, iubebat vt in speculo vnusquisque suas actiones contemplaretur, vt honestas magis ornaret, turpes vero emendaret. *Stob. serm.* 21.

¶ SCRIPTORES.

De cognitione Dei & nostra, *Pharetra*. De cognoscendo Deo & laudando, *Raymundus Sebundius in viola animæ*. Nosce teipsum, vt Deum noscas, *Marsil.* 6.8. De sapiente & cognoscente seipsum & huius contrario scripsit *Carolus Bouillus*. De cognitione sui, *Octavianus Mirandula*. Vide prouerb. *Nosce teipsum*. De sui agnitione. *Sermo Augustini Dathi*. De cognoscendo seipsum, *Stobæus Anton. Monachus Melissa lib.* 1. *tit.* 59. *Raphael Volaterranus lib.* 28. Et prædictus *August. Dathus Epist.* 20. *Lumen animæ parte* 2. *cap.* 21. *Cal. Rhodiginus l.* 3. *c.* 7.

Color.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

COLOR, Græce χρόα, ας, ὁ, vel χρῶμα, ατος, τὸ & χρωματίζω, coloro dicitur. Est autem color, extremitas perspicui in corpore terminato, *secundum Aristotelem libro, de Sensu & sensato.*

Color est motuus diaphani, secundum actum, *secund. Arist. l.* 2. *de anima.*

Color est passio corporis opaci alteratiua visus de potentia ad actum.

Color est qualitas secunda, ex commistione quatuor qualitatum primarum derelicta, alteratiua visus de potentia ad actum.

Color est lux incorporea, in extremitate diaphani terminati. *sec. B. Thom.* 1. *sent. dist.* 17. *q.* 1. *art.* 1.

A color venit coloro verbum, & discolor diuersi coloris, & concolor eiusdem coloris. Colores præterea apud Rhetores dicuntur orationis ornamenta, hoc est, figuræ, quæ à Græcis σχήματα dicuntur.

¶ PHILOSOPHICÆ SENTENTIÆ.

Color est rei perlucidæ in corpore certo & terminato extremitas. *lib. de Sensu, c.* 3.

Omnis color vim habet id mouendi, quod re ipsa perlucidum est, eaque illius natura est. *l.* 2. *de Animo, c.* 17. *T.* 67.

Color in naturam coloris expertem cadere potest. *ibidem T.* 71.

Color lumini, lumen aspectui continuatum est. *lib.* 7. *de Nat. c.* 2. *T.* 12.

Ex coloribus hi simplices sunt, quicunque elementorum naturam consequuntur, ignis puta, aeris, aquæ, terræ. *lib. de Color. cap.* 1.

Niger color consequitur elementa, quoties inuicem commutantur. *ibid.*

Est proprium colorum munus, non simpliciter, sed ad aliquam mistorum rationem habere. *lib. de color. c.* 2.

Nos nullum colorem purum spectamus, qualis plane est: sed omnes permistos, atque aliis confusos. *lib. de Color. c.* 3.

¶ EMBLEMA.

Andreæ Alciati.

Emblema CXVII.

INDEX *mœstitiæ est pullus color: vtimur omnes*
Hoc habitu, tumulis cum damus inferias.
At sinceri animi, & mentis stola candida puræ:
Hinc Sindon sacris linea grata viris:
Nos sperare docet viridis. Spes dicitur esse
In viridi, quoties irrita retro cadit.
Est cupidis flauus color, est & amantibus aptus,
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
At ruber armatos equites exornat amictus,
Indicet & pueros erubisse pudor.
Cæruleus nautas, & qui cœlestia vates
Attonsi nimia religione petunt.
Vilia sunt gluuis, natiuaq; vellere burrhis:
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem curæ ingentes cruciant vel zelus amoris,
Creditur hic fulua non male veste tegi.
Quisquis sorte sua contentus, sanithinagestet:
Fortunæ æquanimis cetera quisq; ferat.
Vt varia est natura coloribus in gignendis,
Sic alius aliud, sed sua cuiq; placeat.

¶ SCRIPTORES.

De coloribus natiuis & factitiis, *Plinius lib.* 35. *c.* 6. Et qui colores vno non inducantur, *ibidem* 7. De coloribus libellus *Ant. Thylesii & Aristotelis, & apud plerosque, qui de Vrinis scribunt.* Vide etiam *Problemata Arist. sect.* 10. *eius librum de coloribus ex translatione Cæl. Calcagnini. Plutarch. de Placit. lib.* 15. *Cal. Rhodig. l.* 17. *c.* 2. *l.* 26. *c.* 18.

Collega.

¶ DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

COLLEGA, æ, à colligatione societatis, & complexu, dictus. *Isidor. l.* 10. *Etymol. lit. C.*

Collegæ apud Iurisperitos recentiores dicuntur, qui tantum: quasi vna se colligant. At veteres ab eligendo colligebant: quasi in idem munus collectos diceremus. Hodie vocantur, in quibus qui dent nomen eliguntur: dum ciores non sint. *Alc. de verborum significat. Iacob. Spiegel lit. C.*

Collegarum appellatione hi continentur, qui sunt testatis. *Author. Vlpian. ibid.*

¶ PHILOSOPHORVM SENTENTIÆ.

Francisc. Petrarch.

De stulto & temerario collega. Dial. LXXI.

DOL.

Stultum habeo ac temerarium collegam. R. Est, fateor, vt timeas, si ex diuerso aliquid est, vt speres, hoc busdam calamitatis, sic aliis gloriæ præbuit materiam. Terentii Varronis Æmilio Paulo mortem peperit. Ad nutii temeritas M. Furio Camillo: & Qu. Fabio Maximo rem gloriam quæsiuit, notæ sunt historiæ. D. Est muticeps & inconstans. R. Esto tu constans & modestus. Nostus clarior eminet, quam suo admota contrario. Cartius illum regas, quam te ille præcipitet? D. Est insolens. lega. R. An tibi excidit, vt ipsi, de quo nunc diximus, Cni militum consulari potestate, quinque simul colleges pares vltro se submisere? Habet hoc virtus excellens, suis authoritatem, miratoribus reuerentiam ac pudorem nullo melius modo collegæ insolentiam repressis, quam ac virtute. Sic efficies, vt illum tibi parem dici pudeat. Minutium, & aut se sponte subiiciat honestiore suffragio, cum tibi populus subiecisset, aut omnes intelligant illum nomine, rebus imparem, & quicquid bene gesseris, tuum, quid secus, illus. D. Collega mihi stultus obtigit, Quædam per contrarium discuntur. Solent magnis discipulis incertum aliquid proponere, quod cum reperitis ingenium, ad vera facilius retrahatur. Reditad mscuri hominis clarum verbum. Antenon magnum Florentia ciuitas statum mutasset, quod crebro nimia facit, atque ad imam plebem fræna Reipublicæ peruenerit ex insolenti grege, qui diu tenuerat illam, & mœstus ri inopis Mechanici humilitatem spernens. Et tu, quod literas noueris, neque vnquam patrios fines excesseris, artificio vitam trahens, cum paribus tuis, qualiter hinc tam nobilem vrbem reges? Ille autem nihil motus: Ecce, inquit, est? Quid vos egeritis nullus ignorat. Si per omnium agimus, aberrare non possumus. O verbum dignum minis ex ingenio prodisse. Tu nunc igitur in collegarium tibi statuas exemplar, cui dissimilimus fieri velis.

¶ APOPHTHEGMATA.

Scipio Æmilianus creatus Censor, addito collega viro magnæ quidem nobilitatis, sed vitæ dissolutioris, dixit, se ex maiestate Reipublicæ omnia gesturum, dedissent collegam, siue non dedissent, innuens, satius habere collegam censuræ, quam talem collegam. *Valerius lib.* 6. *cap.* 4. *Plin. de Viris illustribus*, 58. & *Dionysio cap.* 5.

Comedere, Comessat.

¶ DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

COMEDERE, Græce, φάγειν. Nam φάγω & ἐσθίω, Hebrice, comedo dicitur. Et est cibum sumere per potentiam lem sumentis conuertibilem in naturam eius. *Ex B. Thom. q.* 51. *art.* 3.

Comessatio, Græce κῶμος, ου, ὁ, & κωμασία, ᾶς, ἡ, comedetur. Est autem comessatio propriè cibus post cœnam sumitur ante prandium, quod ab lento verbo, de quo Ientaculum. Dicitur que comessatio à vicis, quos Græcanant, & esum supino, de edo: quoniam ante opp ctionem veteres in vicis habitantes ahi alios, comitabant.